

Роговенко М. М. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ, м. Київ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6380-3095>

Педагогічні дослідження в діяльності науково-педагогічного працівника: актуальні питання теорії та практики

Мета. Автор поставив за мету дослідити теоретичні та методичні аспекти педагогічного дослідження в діяльності науково-педагогічного працівника, визначити їхнє значення в підвищенні якості освітнього процесу закладів вищої освіти. **Методологія.** Для розв'язання поставлених завдань використано систему загальнонаукових теоретичних методів дослідження: теоретичний аналіз і синтез, когнітивний, аргументації, системний і метод узагальнення. **Наукова новизна** полягає в поглибленому теоретичному аналізі поняття «педагогічне дослідження», визначенні рівнів педагогічного дослідження та наукових методів залежно від досліджуваного педагогічного явища, розкритті зв'язку між потребою в проведенні педагогічних досліджень і вимогами законодавства у сфері вищої освіти. Подолання суперечностей, які супроводжують педагогічний процес, неможливе без глибокої усвідомленості сутності педагогічних явищ, що потребує проведення педагогічного дослідження. Науковці використовують різні підходи до визначення поняття «педагогічне дослідження». Практично в усіх них акцентовано на тому, що підґрунтям цього поняття є процес формування нових педагогічних знань про закономірності навчання, виховання та розвиток особистості. Успіх педагогічного дослідження залежить від дотримання загальної діалектичної схеми пізнання педагогічних явищ, яка передбачає емпіричний, теоретичний і метатеоретичний рівні дослідження, кожному з яких притаманні певні методи науково-педагогічних досліджень. Під час зазначених досліджень науково-педагогічні працівники повинні обирати такі методи, які б сприяли розкриттю внутрішніх суперечностей досліджуваних педагогічних явищ, максимально повному пізнанню закономірностей їхнього розвитку та функціонування. З огляду на законодавство у сфері вищої освіти, одним із пріоритетних напрямів педагогічних досліджень має бути обґрунтування механізмів набуття універсальних компетентностей випускників закладів вищої освіти: вміння вчитися, опрацюовувати інформацію, швидко опановувати нові технології, здатність до критичного мислення та творчого підходу до виконання завдань. Особливої ваги набувають дослідження, спрямовані на розв'язання проблеми забезпечення якості вищої освіти як пріоритетного фактора становлення інноваційного суспільства. **Висновки.** Ключовим завданням педагогічного дослідження є розкриття внутрішніх суперечностей педагогічних явищ, визначення шляхів чи засобів їх подолання з метою підвищення якості освітнього процесу закладів вищої освіти. Успішне проведення зазначеного дослідження потребує дотримання загальної діалектичної схеми пізнання педагогічних явищ. Визначальним компонентом розвитку педагогічної науки є методи науково-педагогічних досліджень, використання яких дає можливість поглиблювати та розвивати педагогічні теорії, розширювати діапазон їх застосування, вдосконалювати освітній процес.

Ключові слова: педагогічне дослідження; педагогічне явище; теоретичний рівень; емпіричний рівень; метатеоретичний рівень; методи науково-педагогічних досліджень.

Вступ

Позитивні якісні зміни системи вищої освіти України та її входження до Європейського простору вищої освіти неможливі без суттєвого покращення якості освітнього процесу закладів вищої освіти на підставі поєднання освіти з наукою та використання сучасних освітніх технологій, які є результатами наукової та інноваційної діяльності. Як свідчить зарубіжний досвід, відповідність освітніх установ потребам суспільства досягається шляхом підвищення їх конкурентоспроможності саме шляхом інтеграції освіти та науки, поєднання та взаємодоповнення освітнього процесу й наукових досліджень.

Закон України «Про вищу освіту» визначає, що наукова, науково-технічна й інноваційна діяльність у закладах вищої освіти є невід'ємною складовою освітньої діяльності та провадиться з метою інтеграції наукової, освітньої та виробничої діяльності в системі вищої освіти. Основним

завданням наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності є здобуття нових наукових знань шляхом проведення наукових досліджень і розробок та їх спрямування на створення й впровадження нових конкурентоспроможних технологій, видів техніки, матеріалів тощо для забезпечення інноваційного розвитку суспільства, підготовки фахівців інноваційного типу.

Зважаючи на вищевказане завдання, сучасна вища школа висуває високі вимоги передусім до наукової компетентності викладацького складу закладу вищої освіти. Закон визначає права й обов'язки науково-педагогічних працівників, які з одного боку спрямовані на забезпечення академічної свободи, вільний вибір методів і засобів навчання для досягнення високої якості освітнього процесу, а з іншого – зобов'язують науково-педагогічних працівників як суб'єктів наукової діяльності провадити наукову діяльність, підвищувати наукову кваліфікацію.

Проте, на практиці наукова робота науково-педагогічних працівників не завжди спрямована на пошук методів і засобів, що забезпечувало б високу якість навчальних занять, а здебільшого зводиться до написання наукових статей, тез доповідей, рецензування наукових праць тощо. Причому часто щільне навчальне навантаження зменшує можливості науково-педагогічних працівників щодо забезпечення належного рівня проведення наукових досліджень і впровадження їхніх результатів на практиці в освітній процес. Як зазначає І. Зогла, педагогічна практика створює, а педагогічна наука досліджує внутрішні динамічні зв'язки між викладачем, студентом та їх змістом у соціальних, спеціально організованих інтегративних умовах, де діяльність і спілкування викладача та студента взаємозалежні (Zogla, 2018, p. 36).

Отже, проблема підвищення якості науково-педагогічних досліджень в діяльності науково-педагогічних працівників є досить актуальною.

Питання організації наукових досліджень завжди перебували в центрі уваги як вітчизняних, так і зарубіжних науковців у сфері педагогічних та інших наук. Дослідженню питань організації дослідної діяльності у закладах вищої освіти присвячені праці вчених: С. Гончаренка, В. Загвязинського, І. Зогли, Л. Кайрісто-Мертанена, Т. Конста, Т. Корольової, В. Краєвського, В. Лаппо, В. Майборода, Л. Нортон, І. П'ятницької-Позднякової, В. Тушевої, Є. Хрикова та ін.

Зокрема, С. Гончаренко досліджує теоретичні й практичні питання дослідно-пошукової та експериментальної роботи в школах, професійно-технічних училищах, закладах вищої освіти. У роботі, призначеній для викладачів та аспірантів педагогічних закладів освіти, В. Краєвський дає орієнтири та рекомендації щодо логіки дослідження, формулювання його основних характеристик: теми, об'єкта й предмета, цілі, завдань, гіпотези та положень, які винесені на захист. Питання методології, логіки й організації педагогічного дослідження, методів його проведення, способів одержання та переробки інформації окреслила В. Тушева. Як одну з найважливіших проблем теорії та практики педагогічної освіти розглядає науково-педагогічні дослідження в системі вищої школи, торкається проблематики щодо формування науково-дослідницьких умінь і навичок І. П'ятницька-Позднякова. Зміст основних категорій наукознавства, методологію та методи педагогічного дослідження розкриває В. Лаппо. Стан розвитку наукової сфери економіки України досліджує Т. Корольова, а також вона аналізує наукову діяльність у сфері вищої освіти. В. Майборода, О. Ярошенко та Я. Скиба на підставі вимог до реалізації науково-дослідницької діяльності в університетах з урахуванням міжнародного досвіду організації наукових

досліджень у вищій школі розкривають форми та види науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу, пропонують методологію та методи організації наукових досліджень з педагогічних наук.

Порушена авторами проблематика закладає підвалини для подальших досліджень процесу організації наукової роботи науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є: дослідити теоретичні та методичні аспекти педагогічного дослідження в діяльності науково-педагогічного працівника, визначити їхню роль у підвищенні якості освітнього процесу закладів вищої освіти.

Реалізація поставленої мети передбачає виконання таких завдань: проаналізувати сутність поняття «педагогічне дослідження», з'ясувати вимоги до проведення педагогічного дослідження, виокремити рівні педагогічного дослідження та показати доцільність застосування наукових методів відповідно до зазначених рівнів, з'ясувати роль педагогічних досліджень у розв'язанні актуальних питань теорії та практики, пов'язаних з підвищенням якості освітнього процесу закладів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу

Досвід практичної роботи й аналіз літературних джерел свідчать, що організація наукової роботи в закладах вищої освіти спрямована як на реалізацію результатів наукових досліджень у певній галузі, так і на впровадження їх безпосередньо в освітній процес. На відміну від результату педагогічного процесу, який проявляється в навченості та вихованості здобувача вищої освіти, результатом науково-педагогічного дослідження є нові знання. Причому науково-педагогічні працівники є основною ланкою передачі нових наукових знань здобувачам вищої освіти.

Аналізуючи зміст наукової діяльності у сфері вищої освіти, Т. Корольова зазначає, що система вищої освіти спільно із забезпеченням основної складової інноваційної економіки – кадрової, є тією сполучною ланкою, яка поєднує освіту, науку та виробництво в єдине ціле (Korolova, 2019, p. 46).

З огляду на зазначене, для науково-педагогічного працівника як вченого дуже важливо володіти методологією та методами наукової творчості в галузях знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти.

Учені зауважують, що глибоке розуміння сутності педагогічних явищ, інноваційне розв'язання неординарних завдань навчання та виховання неможливі без опанування методами наукового пізнання, ознайомлення з логікою

дослідницького процесу, досвіду аналізувати й передбачати його подальший розвиток (Honcharenko, 2008, p. 8).

Виявлення суперечностей, які супроводжують педагогічний процес, та обґрунтування шляхів їх подолання потребує проведення відповідного педагогічного дослідження.

У науковій літературі існують різні підходи до визначення поняття «педагогічне дослідження», зокрема:

1) спеціально організований науковий процес пізнання педагогічного середовища, педагогічних явищ, фактів, суб'єктів й об'єктів педагогічної взаємодії; результат наукової діяльності, спрямованої на здобування нових знань щодо закономірностей навчання та виховання, соціалізації та професійної підготовки; спосіб пояснити та спрогнозувати розвиток окремих педагогічних явищ і фактів, а також з'ясувати тенденції та зміни в педагогічному процесі (Maiboroda, Yaroshenko, & Skyba, 2015, p. 84);

2) особлива форма процесу пізнання педагогічної дійсності, систематичне цілеспрямоване вивчення її явищ і процесів, у якому використовуються засоби та методи науки і яке завершується формулюванням знання про досліджуваний об'єкт (Chemilevskiy et al., 2012, p. 220);

3) процес формування нових педагогічних знань, один із видів пізнавальної діяльності, спрямований на розкриття об'єктивних закономірностей навчання, виховання та розвитку (Oliiar, Rusyn, & Chervinska, 2013, p. 70);

4) процес і результат наукової діяльності, спрямований на одержання нових знань про закономірності процесу навчання, виховання та розвитку особистості, структуру, теорію, методику й технологію організації навчально-виховного процесу, його зміст, принципи, організаційні методи та прийоми (Honcharenko, 2008, p. 13).

Узагальнюючи вищенаведені підходи до визначення поняття «педагогічне дослідження», слід зазначити, що всі вони зводяться до процесу формування нових педагогічних знань про закономірності навчання, виховання та розвитку особистості.

Так, Л. Нортон зауважує, що педагогічне дослідження є призмою, через яку можна поглянути на певне педагогічне питання або проблему та методично відпрацювати кроки для вжиття заходів щодо розв'язання цієї проблеми (Norton, 2019, p. 1).

Таким чином, одним з головних завдань педагогічного дослідження є розкриття внутрішніх суперечностей педагогічних явищ, які вивчають, дослідження шляхів чи засобів їх подолання з метою підвищення якості освітнього процесу закладів вищої освіти.

Науковці виокремлюють такі методологічні вимоги до проведення педагогічних досліджень:

– досліджувати педагогічні процеси та явища такими, якими вони є насправді, з усіма позитивними й негативними сторонами, успіхами й труднощами;

– не описувати явища, а критично аналізувати їх;

– оперативно реагувати на дійсно нове в теорії та практиці педагогіки;

– забезпечувати практичну спрямованість, вагомість і добротність рекомендацій;

– забезпечувати надійність наукового прогнозу, бачення перспективи розвитку досліджуваного педагогічного процесу, явища;

– дотримуватися суворої логіки думки, чистоти педагогічного експерименту (Honcharenko et al., 2003, p. 81).

Аналіз літературних джерел дає підстави стверджувати, що успішне проведення педагогічного дослідження потребує дотримання загальної діалектичної схеми пізнання педагогічних явищ:

– дослідник зобов'язаний прагнути пізнати явище, яке його цікавить, з різних сторін;

– вивчити особливості його внутрішніх і зовнішніх взаємозв'язків;

– визначити на цій підставі зовнішні суперечності, згодом досліджувати їхній перехід до внутрішніх суперечностей;

– виявити динаміку становлення, розвитку форм їх прояву;

– розкрити сутність і структуру, рівні й етапи розвитку явища;

– визначити чинники й умови, що впливають на перебіг пізнання (Kurliand et al., 2007, p. 25).

Вищенаведена схема дослідження дозволяє виокремити емпіричний, теоретичний та мета-теоретичний рівні пізнання педагогічних явищ.

Учені акцентують, що на емпіричному рівні відбувається процес накопичення інформації про досліджуваний об'єкт шляхом спостереження, проведення експериментів та здійснення первинної систематизації отриманих даних, відкриття емпіричних законів. Ключовою пізнавальною функцією емпіричного рівня є описування явищ (Paskalova, 2015, p. 60).

Як показує практика, науково-педагогічний працівник під час проведення аудиторних занять стикається з багатьма педагогічними проблемами, однією з яких є недостатній рівень сформованості в здобувачів вищої освіти вмінь і навичок з навчальної дисципліни. Зокрема, під час вивчення теми «Наукове дослідження як особлива сфера діяльності» з навчальної дисципліни «Методологія наукової діяльності» у здобувачів вищої освіти ступеня магістра виникають труднощі з правильною постановкою та формулюванням проблеми дослідження, гіпотези, перенесенням знань і вмінь з однієї ситуації на іншу. Оскільки

вищезазначені вміння є одним із компонентів творчих здібностей, розв'язання проблеми набуття вмінь і навичок можливе в процесі педагогічного дослідження, у якому як досліджуваній об'єкт може бути обрано творчі здібності здобувачів вищої освіти. Причому на емпіричному рівні педагогічного дослідження, об'єктом якого є творчі здібності, можуть застосовуватися методи педагогічного спостереження, опитування (бесіда, інтерв'ю, анкетування), тестування тощо.

Методи науково-педагогічних досліджень – визначальний компонент розвитку педагогічної науки, завдяки яким постійно поглиблюються й уточнюються педагогічні теорії, розширюється діапазон їхнього застосування, вдосконалюється система освіти та виховання (Lappo, 2016, p. 79).

Застосування емпіричних методів у процесі педагогічного дослідження можна показати на прикладі проведення констатуючого зрізу з метою визначення рівня розвитку творчих здібностей здобувачів вищої освіти. Зокрема, проведення анкетування та педагогічного спостереження дасть змогу визначити ставлення здобувачів вищої освіти до виконання завдань творчого характеру та їх готовність доєднатися до творчої діяльності. Таким чином, результати констатуючого зрізу дозволять виявити труднощі, які гальмують формування творчих здібностей.

Як зазначає В. Тушева, емпіричні методи дають можливість безпосереднього пізнання педагогічної реальності, створюють фундамент для подальшої теоретичної розробки проблеми (Tusheva, 2014, p. 216).

Водночас М. Паскалова зауважує, що отримання окремих емпіричних фактів ще не дає змогу побудувати систему законів. Для того, щоб пізнати сутність, необхідно перейти до теоретичного рівня наукового пізнання, який пов'язаний з глибоким аналізом наукових фактів, проникненням у сутність явищ і вибором рекомендацій щодо практичного впливу на них (Paskalova, 2015, p. 61).

До теоретичних методів педагогічного дослідження належать індукція та дедукція, аналіз і синтез, порівняння, класифікація, абстрагування та конкретизація, уявний експеримент.

За допомогою вищезазначених методів науково-педагогічний працівник може проаналізувати загальні теоретико-методичні підходи до вивчення об'єкта дослідження, яким як приклад обрано розвиток творчих здібностей, вивчити стан проблеми на практиці закладів вищої освіти та визначити критерії оцінки обраного об'єкта дослідження.

Дослідник Є. Хриков доводить, що науково обґрунтоване визначення критеріїв оцінки педагогічних явищ є важливою умовою ефективності експериментальних досліджень й отримання нового знання. Це пов'язано з тим, що критерії є однією з ключових ланок експериментального

дослідження. Вони дозволяють оцінити стан розв'язання певної педагогічної проблеми, виокремити напрями її подальшого розв'язання, перевірити ефективність запропонованих методичних систем (Khrykov, 2018, p. 143).

Також на теоретичному рівні обґрунтовано можливості обраної методики для досягнення мети дослідження, проводиться підготовка до експерименту з об'єктом дослідження.

Усе, що отримано на теоретичному й емпіричному рівнях дослідження, потрібно довести й обґрунтувати, пояснити, описати та побудувати знання так, щоб вони сприяли їх правильній організації, тобто систематизувати їх для подальшого використання. Це може бути реалізовано на метатеоретичному рівні педагогічного дослідження, який тісно взаємопов'язаний з теоретичним й емпіричним рівнями, і виконує функцію правильної організації знань.

Основними методами метатеоретичного рівня пізнання є діалектичний метод і метод системного аналізу. Використовуючи зазначені методи на цьому рівні, науково-педагогічний працівник може провести констатуючий експеримент, здійснити оцінку об'єкта дослідження за визначеними критеріями, провести формуючий експеримент, апробувати розроблену методику, здійснити статистичну обробку даних та сформулювати основні наукові висновки.

Отже, науково-педагогічні працівники під час проведення педагогічних досліджень повинні обирати такі методи дослідження, які сприяли б розкриттю внутрішніх суперечностей досліджуваних педагогічних явищ, максимально повному пізнанню закономірностей їх розвитку та функціонування.

Вищевикладене підтверджує думку вчених, що організація педагогічного дослідження передбачає розробку конкретного змісту діяльності, визначення чіткої структури етапів дослідження та послідовність певних дій дослідника, що підводять до наукових результатів (Anosov, Elkin, Holovkova, & Korobchenko, 2015, p. 33).

На сучасному етапі розвитку вищої освіти педагогічні дослідження мають вагоме значення у виконанні вимог законодавства у сфері освіти щодо набуття здобувачами вищої освіти високого рівня наукових (творчих, мистецьких) професійних і загальних компетентностей, які потрібні для діяльності за певною спеціальністю чи в певній галузі знань. Це обумовлює необхідність оновлення системи вищої освіти, пошук нових методів навчання та виховання, запровадження інноваційних підходів до методики підготовки й проведення занять.

Як стверджують Т. Конст і Л. Кайрісто-Мертанен, інноваційна педагогіка спрямована на отримання результатів навчання у формі знань, умінь і поглядів, засвоєних під час освітнього

процесу, тому інноваційний процес становить серцевину освітнього процесу, що сприяє розвитку як компетентностей, які стосуються конкретної галузі, так й інноваційних навичок (Konst, & Kairisto-Mertanen, 2019, p. 79).

Закон України «Про вищу освіту» визначає вимоги стандартів вищої освіти до освітніх програм, серед яких є перелік обов'язкових компетентностей випускника. Згідно з вимогами стандартів вищої освіти для відповідних рівнів вищої освіти, одним із пріоритетних напрямів педагогічних досліджень науково-педагогічних працівників має бути обґрунтування механізмів набуття універсальних компетентностей випускників закладів вищої освіти: уміння вчитися, опрацьовувати інформацію, швидко опановувати нові технології, здатність до критичного мислення й творчого підходу до виконання завдань. Актуальності набувають і навички системного мислення, програмування, міжгалузевої комунікації, вміння працювати в умовах невизначеності, мультикультурність і володіння декількома мовами, екологічність мислення, мультифункціональність.

Підсумовуючи виклад результатів дослідження, окреслимо перспективи подальшого наукового пошуку. У цьому контексті також варті уваги дослідження перспектив і можливостей використання правових експертних систем як з метою підвищення ефективності й оптимізації правової діяльності, так й у якості «педагогічного полігону» для правників (Pavlyshyn, 2017; Martenko, & Pavlyshyn, 2019, p. 31-38).

Характерно, що семіотико-правові розробки дозволяють системно виявити проблемні ланки вищої освіти та сформулювати конструктивні пропозиції щодо вдосконалення освітньої діяльності з урахуванням особливостей політико-правової ментальності українського соціуму та актуальних проблем світоглядної підготовки юристів і правоохоронців (Pavlyshyn, 2003; Pavlyshyn, 2005; Pavlyshyn, 2012; Pavlyshyn, 2013; Pavlyshyn, 2017; Pavlyshyn, & Kravchuk, 2020, p. 40-47; Pavlyshyn, Kravchuk, & Lev, 2019, p. 71-80), а також з використанням результатів сучасних праксеологічно-правових, антропологічно-правових і аксіологічно-правових досліджень (Bandura, 2019).

Йдеться про те, що логічна визначеність і формалізація правозастосування уможливають алгоритмізацію правової діяльності, а у поєднанні з сучасними технологіями здатні істотно інтенсифікувати роботу законодавця, правозастосовника, правоохоронця, зменшити кількість помилок, зробити прозорішим і чіткішим процес прийняття правового рішення та суттєво допомогти тим, хто ще вчиться брати на себе цю надзвичайну відповідальність за людські долі. Якщо встановити функціональні залежності між елементами правової інформації, які подібні до

функціональних залежностей між математичними величинами, можна отримувати шукані значення за певним алгоритмом.

Крім того, через те, що доволі багато сучасних учених цікавляться педагогічною та психологічною проблематикою підготовки правоохоронців у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання, вистачає спроб узагальнити різні аспекти навчання суб'єктів правоохоронної діяльності, зокрема, працівників Національної поліції України (Baratynska, 2019; Ihnatov, 2011, Dzhurska, & Dzhurskyi, 2019; Johannessen, 2015; Nhan, 2014), адже шляхом обрання правильних педагогічних технологій в результаті взаємодії правоохоронців та інших суб'єктів правовідносин громадяни починають відчувати за собою відповідальність за підтримання правопорядку, громадської безпеки та розв'язання низки соціальних проблем (Paaras, & Goudsmit, 2019; Waqar, 2019; Trofymenko, 2017; Shevchyshen, Kryshevych, & Lepei, 2018; O'Neill, Marks, & Singh 2007; Gutman, 2019; Teun, 2019, Zozulia, 2019).

Забезпечення якості вищої освіти є однією з основних умов, мобільності, сумісності та привабливості системи вищої освіти будь-якої країни, головною складовою престижу закладу вищої освіти, зокрема зі специфічними умовами навчання. Особливо важливими є формування національної свідомості, засвоєння етичних стандартів професійної діяльності, профілактика морально-професійної деформації, розвиток загального та правового світогляду, гуманістичних цінностей і солідаризму в сучасному українському суспільстві (Anosov, Elkin, Holovkova, & Korobchenko, 2015; Beschastnyi, 2019; Kudermina, 2019; Kravets, & Pavlyshyn, 2010; Pavlyshyn, & Kravets, 2011; Pavlyshyn, 2003; Pavlyshyn, 2005; Pavlyshyn, Kravchuk, & Lev, 2019, p. 71-80; Pavlyshyn, & Kravchuk, 2020, p. 21-31; Kostytsky, Kushakova-Kostytska, Serdiuk, Gvozdik, & Pavlyshyn, 2020, p. 169-181).

Сприяння європейському співробітництву в забезпеченні якості освіти – це вимога Болонського процесу, а принцип інституційної автономії передбачає, що основна відповідальність за забезпечення якості лежить на закладі вищої освіти. У контексті вищезазначеного особливої ваги набувають дослідження, спрямовані на розв'язання проблеми забезпечення якості вищої освіти як пріоритетного фактора становлення інноваційного суспільства.

Наукова новизна

Наукова новизна полягає в поглибленому теоретичному аналізі поняття «педагогічне дослідження», визначенні рівнів педагогічного дослідження та наукових методів залежно від досліджуваного педагогічного явища, розкритті

зв'язку між необхідністю проведення педагогічних досліджень та вимогами законодавства у сфері вищої освіти.

Висновки

Проведений теоретичний аналіз поняття педагогічного дослідження в діяльності науково-педагогічного працівника дає підстави стверджувати, що головним завданням педагогічного дослідження є розкриття внутрішніх суперечностей педагогічних явищ, які вивчають, дослідження шляхів чи засобів їх подолання з метою підвищення якості освітнього процесу закладів вищої освіти.

Проведення педагогічного дослідження передбачає дотримання відповідних методологічних вимог: досліджувані процеси та явища мають бути реальними та підлягати критичному аналізу; реагувати лише на дійсно нове в педагогічній теорії та практиці; забезпечувати практичну спрямованість розроблених у процесі дослідження

рекомендацій; давати надійний науковий прогноз; дотримуватися логіки дослідження.

Успішне проведення педагогічного дослідження потребує дотримання загальної діалектичної схеми пізнання педагогічних явищ: вивчення об'єкта дослідження повною мірою з різних сторін; виявлення особливостей його внутрішніх і зовнішніх взаємозв'язків; визначення зовнішніх суперечностей та подальше дослідження їх переходу у внутрішні суперечності; розкриття динаміки їх становлення та розвитку форм прояву; з'ясування сутності та структури досліджуваного явища; визначення чинників, які впливають на процес дослідження.

Визначальним компонентом розвитку педагогічної науки є методи науково-педагогічних досліджень, використання яких дає можливість поглиблювати й розвивати педагогічні теорії, розширювати діапазон їх застосування, удосконалювати освітній процес.

REFERENCES

- Anosov, I.P., Elkin, M.V., Holovkova, M.M., & Korobchenko, A.A. (2015). *Osnovy naukovo-pedahohichnykh doslidzhen [Fundamentals of scientific and pedagogical research]*. Melitopol: Vydavn. budynok MMD]. Retrieved from <https://cutt.ly/OboAZly> [in Ukrainian].
- Bandura, O.O. (2019). Hnoseolohiia prava yak skladova filosofskoi hnoseolohii [Gnoseology of Law as a Component of Philosophical Gnoseology]. *Filosofski ta metodologichni problemy prava, Philosophical and methodological problems of law*, 2(18), 52-62. doi: <https://doi.org/10.33270/02191802.52> [in Ukrainian].
- Baratynska, A.V. (2019). Osoblyvosti vyjavlennia "temnykh" rys v strukturі osobystosti pratsivnykiv politsiyi [Features of the detection of "dark" traits in the personality structure of police officers]. *Molodyi vchenyi, Young scientist*, 1(65), 14-16. doi: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-1-65-3> [in Ukrainian].
- Beschastnyi, V.M. (2019). Etychna povedinka politseiskyykh: yevropeyskyi i vitchyzniani dosvid [Ethnic behavior of the police: Europe and the United States]. *Pravovyi chasopys Donbasu, Legal Chronicle of Donbas*, 4(69), 176-182. doi: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2019-69-4-176-182> [in Ukrainian].
- Chernilevskiy, D.V., Tomchuk, M.I., & Dubaseniuk, O.A. (et al.). (2012). *Metodolohiia naukovoї diialnosti [Methodology of scientific activity]* (3rd ed.). Vinnytsia: AMSKP. Retrieved from <https://cutt.ly/xboZtIL> [in Ukrainian].
- Dzhurska, A.V., & Dzhurskyi, V.V. (2019). Pravo pratsivnykiv politsii na povahu do yikhnoi hidnosti pid chas vykonannia sluzhbovykh oboviazkiv [The right of police officers to respect for their dignity in the performance of their duties]. *Filosofski ta metodologichni problemy prava, Philosophical and methodological problems of law*, 1(17), 90-97. doi: <https://doi.org/10.33270/01191702.90> [in Ukrainian].
- Gutman, A. (2019). Legal Issues Related to Hiring and Promotion of Police Officers. *Handbook of Police Psychology*, 72-93. doi: <https://doi.org/10.4324/9780429264108-3>.
- Honcharenko, S.U. (2008). *Pedahohichni doslidzhennia: porady molodym naukovtsiam [Pedagogical research: tips for young scientists]*. Kyiv-Vinnytsia: Vinnytsia. Retrieved from <https://www.twirpx.com/file/194128/> [in Ukrainian].
- Honcharenko, S.U., Oliinyk, P.M., & Fedorchenko, V.K. (et al.). (2003). *Metodyka navchannia i naukovykh doslidzhen u vyshchii shkoli [Methods of teaching and research in higher education]*. S.U. Honcharenko, P.M. Oliinyk (Ed.). Kyiv: Vyshcha shk. Retrieved from <https://www.twirpx.com/file/194128/> [in Ukrainian].
- Ihnatov, O. (2011). Proiavy orhanizovanoi zlochynnosti pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv [Manifestations of organized crime by law enforcement officials]. *Yevropeyski perspektyvy, European perspectives*, 1, 97-102. doi: <http://dx.doi.org/10.18411/b-2016-031> [in Ukrainian].
- Johannessen, S.O. (2015). Reforming the Norwegian Police-Cultural Change as a Restoration of Organizational Ideologies, Myths and Practices. *Nordisk politiforskning*, 2(2), 167-182. doi: <https://doi.org/10.4324/9781315688404-3>.
- Khrykov, Ye.M. (2018). *Metodolohiia pedahohichnoho doslidzhennia [Methodology of pedagogical research]*. Kharkiv. Retrieved from <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/482711/khrykov.pdf> [in Ukrainian].
- Konst, T., & Kairisto-Mertanen, L. (2019). Developing innovation pedagogy. *Contemporary Educational Researches Journal*, 9(3). doi: <https://doi.org/10.18844/cerj.v9i3.4224>.
- Korolova, T. (2019). Orhanizatsiia naukovykh doslidzhen v universytetakh: stan i rozvytok [Organization of scientific research in universities: state and development]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka, Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv*, 2, 46-53. doi: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2019/203-2/6> [in Ukrainian].

- Kostytsky, M.V., Kushakova-Kostytska, N.V., Serdiuk, I.V., Gvozdik, O.I., & Pavlyshyn, O.V. (2020). The Analysis of the Essence on the Information Society in the Legal and Philosophical Context. *Cuestiones Politicas*, 37(65), 169-181. doi: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.3865.13>.
- Kravets, V.M., & Pavlyshyn, O.V. (2010). Problemy i perspektyvy rozvytku pravovoi kultury ta yii zachennia dla vyshchoi yurydychnoi osvity v Ukraini [Problems and prospects of legal culture development and its significance for higher legal education in Ukraine]. *Vyshcha osvita Ukrainy, Higher education in Ukraine*, VII(25), 314-321 [in Ukrainian].
- Kudermyna, O.I., & Lisun, S.L. (2015). Psykholohichni osoblyvosti normatyvnoi rehuliatcii povedinky pratsivnykiv Natsionalnoi politysii Ukrainy [Psychological peculiarities of the normative regulation of the behavior of employees of the National Police of Ukraine]. *Proceedings of the National Aviation University*, 7. doi: <https://doi.org/10.18372/2411-264x.7.10231> [in Ukrainian].
- Kudermyna, O.I. (2019). Specific Features of Mental Health of Law Enforcement Officers - Participants of the Anti-Terrorist Operation. *Law and Safety*, 73(2), 109-113. doi: <https://doi.org/10.32631/pb.2019.2.17>.
- Kurliand, Z.N., Khmeliuk, R.I., & Semenova, A.V. (et al.). (2007). *Pedahohika vyshchoi shkoly [Pedagogy of high school]*. Z.N. Kurliand (Ed.) (3rd ed., rev.). Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
- Lappo, V.V. (2016). *Osnovy pedahohichnykh doslidzhen [Fundamentals of pedagogical research]*. Ivano-Frankivsk: NAIR. Retrieved from <http://194.44.152.155/elib/local/2250.pdf>. [in Ukrainian].
- Maiboroda, V., Yaroshenko, O., & Skyba, Yu. (2015). *Teoretychni zasady naukovo-doslidnytskoi diialnosti subiektiv osvithnoho protsesu universytetiv [Theoretical bases of research activity of subjects of educational process of universities]*. Kyiv: In-t vyshchoi osvity NAPN Ukrainy. Retrieved from <https://cutt.ly/wbo9TzB> [in Ukrainian].
- Martenko, O., & Pavlyshyn, O. (2019). Vzaiemozviazok myslennia, svidomosti ta movy v kontseptsiiakh antychnykh mysliteliv [The relationship of thinking, consciousness and language in the concepts of ancient thinkers]. *Yurydychna psykholohiia, Legal psychology*, 2(25), 31-37. doi: <https://doi.org/10.33270/03192502.31> [in Ukrainian].
- Nhan, J. (2014). Police culture. *The Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice*. New York; Heidelberg; Dordrecht; London: Springer. doi: <https://doi.org/10.1002/9781118517383.wbeccj371>.
- Norton, L. (2019). Action research in teaching and learning: A practical guide to conducting pedagogical research in universities. *Psychology Learning & Teaching*, 18(3). doi: <https://doi.org/10.1177/1475725719850329>.
- O'Neill, M.E., Marks, M., & Singh, A. (2007). Police occupational culture: New debates and directions. *Sociology of Crime Law and Deviance*, 8. doi: [https://doi.org/10.1016/s1521-6136\(2007\)8](https://doi.org/10.1016/s1521-6136(2007)8).
- Oliiar, M.P., Rusyn, H.A., & Chervinska, I.B. (2013). *Osnovy naukovo-pedahohichnykh doslidzhen (modulno-reitynhovyi pidkhid) [Fundamentals of scientific and pedagogical research (modular rating approach)]*. Ivano-Frankivsk: NAIR. Retrieved from <http://194.44.152.155/elib/local/sk794104.pdf> [in Ukrainian].
- Paaras, A., & Goudsmit, A. (2019). Book Reviews. *Journal of Legal Anthropology*, 3(1), 103-108. doi: <https://doi.org/10.3167/jla.2019.030108>.
- Pavlyshyn, O.V. (2003). Deiaki problemni aspekty stanovlennia i rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini. [Some problematic aspects of the formation and development of higher education in Ukraine]. *Nauka i osvita, Science and education*, 22-27 [in Ukrainian].
- Pavlyshyn, O.V. (2005). Deiaki problemni aspekty svitohliadnoi pidhotovky pravoznavtsiv. [Some problematic aspects of worldview training of lawyers]. *Pravo i suspilstvo, Law and society*, 1, 31-36 [in Ukrainian].
- Pavlyshyn, O.V., & Kravets, V.M. (2011). Vykhovannia natsionalnoi svidomosti ta rozvytok teoretychnoho svitohliadu yak zavdannia ukraïnskoi pravovoi osvity [Education of national consciousness and development of theoretical worldview as a task of Ukrainian legal education]. *Mytna sprava, Customs business*, 2(74), 2, 172-176 [in Ukrainian].
- Pavlyshyn, O.V. (2012). Pravova kultura ta yurydychna osvita v konteksti semiotychnykh doslidzhen prava [Legal culture and legal education in the context of semiotic research of law]. *Filozofski ta metodologichni problemy prava, Philosophical and methodological problems of law*, 1, 102-110. Retrieved from http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Fmpp/2012_1/pavlyshin.htm [in Ukrainian].
- Pavlyshyn, O.V. (2013). Pravova kultura yak pokaznyk rivnia rozvytku systemy yurydychnoi osvity (semiotyko-pravovy aspekt) [Legal culture as an indicator of the level of development of the legal education system (semiotic-legal aspect)]. *Yurydychna psykholohiia i pedahohika, Legal psychology and pedagogy*, 2(13), 82-93 [in Ukrainian].
- Pavlyshyn, O.V. (2017). *Pravova realnist yak znakova systema [Legal reality as a system of signes]*. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
- Pavlyshyn, O.V., Kravchuk, O.V., & Lev, O.R. (2019). Antropolohichno-pravovi vymiry profesiinoi deformatsii moralnoi svidomosti pratsivnykiv Natsionalnoi politysii Ukrainy [Anthropological and legal professional deformation of the moral law of the national police of Ukraine]. *Filozofski ta metodologichni problemy prava, Philosophical and methodological problems of law*, 2(18), 71-80. doi: <https://doi.org/10.33270/02191802.71> [in Ukrainian].
- Pavlyshyn, O.V., & Kravchuk, O.V. (2020). Profesiino-etychni ta deontologichni zasady diialnosti polityseiskoho u sferi zabezpechennia pravoporiadku [Professional, ethical and deontological principles of policing in the field of law enforcement]. *Filozofski ta metodologichni problemy prava, Philosophical and methodological problems of law*, 2(20), 21-31. doi: <https://doi.org/10.33270/02201901.21> [in Ukrainian].
- Paskalova, M.I. (2015). *Filozofski problemy naukovoho piznannia [Philosophical problems of scientific knowledge]*. Odesa: Viisk. akad. [in Ukrainian].

- Shevchyshen, A., Kryshevych, O., & Lepei, O. (2018). Correlation between the system of remuneration of police officers and their professional performance: foreign experience. *Baltic Journal of Economic Studies*, 4(3), 343-348. doi: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-3-343-348>.
- Teun, E. (2019). Plural policing as professional strife. Municipal officers and police officers in the Netherlands. *International Journal Of Police Science & Management*, 21(3), 146-155. doi: <https://doi.org/10.1177/1461355719854107>.
- Trofymenko, V.A. (2017). Normatyvni akty etychnoi povedinky politseiskykh yak neobkhidna chastyna zakonodavchoho zabezpechennia yikhnoi spivpratsi iz suspilstvom [Normative acts of ethical behavior of police officers as a necessary part of legislative support of their cooperation with society]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Yurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho", Bulletin of the National University "Yaroslav the Wise Law Academy of Ukraine"*, 4(35), 175-185. doi: <https://doi.org/10.21564/2075-7190.35.119656> [in Ukrainian].
- Tusheva, V.V. (2014). *Osnovy naukovykh doslidzhen [Basics of the scientific research]*. Kharkiv: Fedorko. Retrieved from <https://cutt.ly/sbo34bB> [in Ukrainian].
- Waqar, H. (2019). Depression, Anxiety, and Stress Among Urban and Rural Police Officers. *Journal of Police and Criminal Psychology*. doi: <https://doi.org/10.1007/s11896-019-09358-x>.
- Zogla, I. (2018). Science of Pedagogy: Theory of Educational Discipline and Practice. *Journal of Teacher Education for Sustainability*, 20(2). doi: <https://doi.org/10.2478/jtes-2018-0013>.
- Zozulia, I. (2019). Is the National Police of Ukraine European? *SSRN Electronic Journal*. doi: <https://doi.org/10.2139/ssrn.3468902>.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Аносов І. П., Елькін М. В., Головкова М. М., Коробченко А. А. Основи науково-педагогічних досліджень : навч. посіб. Мелітополь : Видавн. будинок ММД, 2015. 218 с. URL: <https://cutt.ly/OboAZly>.
- Бандура О. О. Гносеологія права як складова філософської гносеології (загальні міркування). *Філософські та методологічні проблеми права*. 2019. № 2 (18). С. 52–62. doi: <https://doi.org/10.33270/02191802.52>.
- Баратинська А. В. Особливості виявлення «темних» рис в структурі особистості працівників поліції. *Молодий вчений*. 2019. Вип. 1 (65). С. 14–16. doi: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-1-65-3>.
- Бесчастний В. М. Етична поведінка поліцейських: європейський і вітчизняний досвід. *Правовий часопис Донбасу*. 2019. № 4 (69). С. 176–182. doi: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2019-69-4-176-182>.
- Методологія наукової діяльності : навч. посіб. / [Д. В. Чернілевський, М. І. Томчук, О. А. Дубасенюк та ін.]. Вид. 3-тє, переробл. Вінниця : АМСКП, 2012. 364 с. URL: <https://cutt.ly/xboZtIL>.
- Джурська А. В., Джурський В. В. Право працівників поліції на повагу до їхньої гідності під час виконання службових обов'язків. *Філософські та методологічні проблеми права*. № 1 (17). 2019. С. 90–97. doi: <https://doi.org/10.33270/01191702.90>.
- Gutman A. Legal Issues Related to Hiring and Promotion of Police Officers. *Handbook of Police Psychology*. 2019. P. 72–93. doi: <https://doi.org/10.4324/9780429264108-3>.
- Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: поради молодим науковцям. Київ–Вінниця : Вінниця, 2008. 278 с. URL: <https://cutt.ly/5bppQSY>.
- Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі / [С. У. Гончаренко, П. М. Олійник, В. К. Федорченко та ін.] ; за ред. С. У. Гончаренка, П. М. Олійника. Київ : Вища шк., 2003. 323 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/194128/>.
- Ігнатов О. М. Прояви організованої злочинності працівників правоохоронних органів. *Європейські перспективи*. 2011. № 1. С. 97–102. doi: <http://dx.doi.org/10.18411/b-2016-031>.
- Johannessen S. O. Reforming the Norwegian Police-Cultural Change as a Restoration of Organizational Ideologies, Myths and Practices. *Nordisk politiforskning*. 2015. Vol. 2. No. 2. P. 167–182. doi: <https://doi.org/10.4324/9781315688404-3>.
- Хриков Є. М. Методологія педагогічного дослідження : монографія. Харків, 2018. 294 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4827/1/khrikov.pdf>.
- Konst T., Kairisto-Mertanen L. Developing innovation pedagogy. *Contemporary Educational Researches Journal*. 2019. No. 9 (3). doi: <https://doi.org/10.18844/cej.v9i3.4224>.
- Корольова Т. Організація наукових досліджень в університетах: стан і розвиток. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2019. Вип. 2. С. 46–53. doi: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2019/203-2/6>.
- Kostytsky M. V., Kushakova-Kostytska N. V., Serdiuk I. V., Gvozdik O. I., Pavlyshyn O. V. The Analysis of the Essence on the Information Society in the Legal and Philosophical Context. *Cuestiones Políticas*. 2020. Vol. 37. No. 65. P. 169–181. doi: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.3865.13>.
- Кравець В. М., Павлишин О. В. Проблеми і перспективи розвитку правової культури та її значення для вищої юридичної освіти в Україні. *Вища освіта України*. 2010. Т. VII (25). С. 314–321.
- Кудерміна О. І., Лісун С. Л. Психологічні особливості нормативної регуляції поведінки працівників Національної поліції України. *Proceedings of the National Aviation University*. 2015. Issue 7. (Series «Pedagogy, Psychology»). doi: <https://doi.org/10.18372/2411-264x.7.10231>.
- Kudermina O. I. Specific Features of Mental Health of Law Enforcement Officers – Participants of the Anti-Terrorist Operation. *Law and Safety*. 2019. Vol. 73. Issue 2. P. 109–113. doi: <https://doi.org/10.32631/pb.2019.2.17>.

- Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / [З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.] ; за ред. З. Н. Курлянд. 3-тє вид., переробл. та доповн. Київ : Знання, 2007. 495 с.
- Лаппо В. В. Основи педагогічних досліджень : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : НАІР, 2016. 284 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/2250.pdf>.
- Майборода В., Ярошенко О., Скиба Ю. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практич. посіб. Київ : Ін-т вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с. URL: <https://cutt.ly/wbo9TzB>.
- Мартенко О., Павлишин О. Взаємозв'язок мислення, свідомості та мови в концепціях античних мислителів. *Юридична психологія*. 2019. № 2 (25). С. 31–37. doi: <https://doi.org/10.33270/03192502.31>.
- Nhan J. Police culture. *The Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice*. New York ; Heidelberg ; Dordrecht ; London : Springer, 2014. doi: <https://doi.org/10.1002/9781118517383.wbecj371>.
- Norton L. Action research in teaching and learning: A practical guide to conducting pedagogical research in universities. *Psychology Learning & Teaching*. 2019. Vol. 18. Issue 3. doi: <https://doi.org/10.1177/1475725719850329>.
- O'Neill M., Marks M., Singh A. Police occupational culture: new debates and directions. *Sociology of Crime Law and Deviance*. 2007. Vol. 8. doi: [https://doi.org/10.1016/s1521-6136\(2007\)8](https://doi.org/10.1016/s1521-6136(2007)8).
- Оліяр М. П., Русин Г. А., Червінська І. Б. Основи науково-педагогічних досліджень (модульно-рейтинговий підхід) : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : НАІР, 2013. 214 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk794104.pdf>.
- Paaras A., Goudsmit A. Book Reviews. *Journal of Legal Anthropology*. 2019. Vol. 3. Issue 1. P. 103–108. doi: <https://doi.org/10.3167/jla.2019.030108>.
- Павлишин О. В. Деякі проблемні аспекти становлення і розвитку вищої освіти в Україні. *Наука і освіта*. 2003. С. 22–27.
- Павлишин О. В. Деякі проблемні аспекти світоглядної підготовки правознавців. *Право і суспільство*. 2005. № 1. С. 31–36.
- Павлишин О. В., Кравець В. М. Виховання національної свідомості та розвиток теоретичного світогляду як завдання української правової освіти. *Митна справа*. 2011. № 2 (74). Ч. 2. С. 172–176.
- Павлишин О. В. Правова культура та юридична освіта в контексті семіотичних досліджень права. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2012. № 1. С. 102–110. http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Fmpp/2012_1/pavlishin.htm.
- Павлишин О. В. Правова культура як показник рівня розвитку системи юридичної освіти (семіотико-правовий аспект). *Юридична психологія і педагогіка*. 2013. № 2 (13). С. 82–93.
- Павлишин О. В. Правова реальність як знакова система : монографія. Харків : Право, 2017. 336 с.
- Павлишин О. В., Кравчук О. В., Лев О. Р. Антропологічно-правові виміри професійної деформації моральної свідомості працівників Національної поліції України. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2019. № 2 (18). С. 71–80. doi: <https://doi.org/10.33270/02191802.71>.
- Павлишин О. В., Кравчук О. В. Професійно-етичні та деонтологічні засади діяльності поліцейського у сфері забезпечення правопорядку. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2020. № 1. С. 21–31. doi: <https://doi.org/10.33270/02201901.21>.
- Паскалова М. І. Філософські проблеми наукового пізнання : навч. посіб. Одеса : Військ. акад., 2015. 132 с.
- Shevchyshen A., Kryshevych O., Lepei O. Correlation between the system of remuneration of police officers and their professional performance: foreign experience. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. Vol. 4. Issue 3. P. 343–348. doi: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-3-343-348>.
- Teun E. Plural policing as professional strife. Municipal officers and police officers in the Netherlands. *International Journal Of Police Science & Management*. 2019. Vol. 21. Issue 3. P. 146–155. doi: <https://doi.org/10.1177/1461355719854107>.
- Трофименко В. А. Нормативні акти етичної поведінки поліцейських як необхідна частина законодавчого забезпечення їхньої співпраці із суспільством. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2017. № 4 (35). С. 175–185. doi: <https://doi.org/10.21564/2075-7190.35.119656>.
- Тушева В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Харків : Федорко, 2014. 408 с. URL: <https://cutt.ly/sbo34bV>.
- Waqar H. Depression, Anxiety, and Stress Among Urban and Rural Police Officers. *Journal of Police and Criminal Psychology*. 2019. doi: <https://doi.org/10.1007/s11896-019-09358-x>.
- Zogla I. Science of Pedagogy: Theory of Educational Discipline and Practice. *Journal of Teacher Education for Sustainability*. 2018. Vol. 20. No. 2. doi: <https://doi.org/10.2478/jtes-2018-0013>.
- Zozulia I. Is the National Police of Ukraine European? *SSRN Electronic Journal*. 2019. doi: <https://doi.org/10.2139/ssrn.3468902>.

Стаття надійшла до редколегії 27.01.2021

Rohovenko M. – Ph.D in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Philosophy of Law and Legal Logic of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6380-3095>

Pedagogical Research in the Activity of a Scientific and Pedagogical Worker: Current Issues Theories and Practices Summary

Purpose. The author goals to explore the theoretical and methodological aspects of pedagogical research in the activities of research and teaching staff, to determine their role in improving the quality of the educational process of higher education institutions. **Methodology.** A system of general scientific theoretical research methods was used to solve the set tasks: theoretical analysis and synthesis, cognitive method, argumentation method, system method, generalization method. The **scientific novelty** lies in the in-depth theoretical analysis of the concept of «pedagogical research», determining the levels of pedagogical research and scientific methods depending on the studied pedagogical phenomenon, revealing the relationship between the need for pedagogical research and legal requirements in higher education. Overcoming the contradictions that accompany the pedagogical process is impossible without a deep understanding of the essence of pedagogical phenomena, which requires pedagogical research. Scientists use different approaches to the definition of «pedagogical research». Almost all definitions emphasize that the basis of this concept is the process of forming the new pedagogical knowledge about the patterns of learning, education and personal development. The success of the pedagogical research depends on the observance of the general dialectical scheme of cognition of pedagogical phenomena, which provides for empirical, theoretical and metatheoretical levels of research. Each of these levels is characterized by the certain methods of scientific and pedagogical research. In the course of pedagogical research, scientific and pedagogical staff should choose such research methods that would allow to fully reveal the internal contradictions of the studied pedagogical phenomena, to fully understand the patterns of their development and functioning. According to the requirements of the higher education legislation, one of the priority areas of pedagogical research is to justify the mechanisms of acquiring universal competencies of higher education graduates: the ability to learn, to process information, to master the new technologies quickly, critical thinking and creativity. The studies concentrated at solving the problem of ensuring the quality of higher education as a priority factor in the formation of an innovative society are very important. **Conclusions.** The main task of the pedagogical research is to reveal the internal contradictions of the pedagogical phenomena being studied, to establish the ways of solving the problems in order to improve the quality of the educational process of higher education institutions. Successful pedagogical research requires adherence to the general dialectical scheme of cognition of pedagogical phenomena. The defining component of the development of pedagogical science are the methods of scientific and pedagogical research, the use of which makes it possible to deepen and develop pedagogical theories, expand the range of their application, improve the educational process.

Keywords: pedagogical research; pedagogical phenomenon; theoretical level; empirical level; metatheoretical level; methods of scientific and pedagogical research.